

3. DERS

3.2. EDEBİYATIMIZDAKİ DİNİ MOTİFLER

Milletimizin kahramanlığını anlatan destanları, marşları, hikâyeleri, şiirleri, mani-leri ve ninnileri edebiyatımızın en seçkin bel-geleridir. Edebiyattaki şiirlerde, destanlarda, romanlarda, manilerde, ninnilerde dinî motiflere rastlanır.

“Kültür alanında ne varsa, onların hepsinin yansımalarını edebiyatta bulmak mümkündür.”

Mehmet KAPLAN
(*Kültür ve Di, l s. 10*)

**Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk’a tapan, milletimin istiklâl!**
Mehmet Akif ERSOY
(*Safahat, s. 447*)

NURSUN YA RESULALLAH

Şol seni sevenlere
Kıl şefaata onlara
Mümin olan canlara
Cansın ya Resulallah

Yunus Emre
(*İlâhî, Kaside ve Nat-ı Şerifler, s. 63*)

“Kültür alanında ne varsa, onların hepsinin yansımalarını edebiyatta bulmak mümkündür.” sözünü açıklayınız.

Şiirlerde dinî ifadelerle rastlandığı gibi tamamen dinî içerikli şiirler de yazılmıştır. Bu şiirlerin örneklerini Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Hacı Bayram Veli ve Hacı Bektaş Veli vb. nin eserlerinde görürüz.

İLÂHÎ

Dağlar ile taşlar ile,
Çağırayım Mevlâm seni.
Şehirlerde kuşlar ile
Çağırayım Mevlâm seni.
...
Yunus okur diller ile
Ol kumru bülbüller ile
Hakkı seven kullar ile
Çağırayım Mevlâm seni.

Yunus Emre
(*Tekke Şiirleri Antolojisi, s. 60*)

SORDUM SARI ÇİÇEĞE

Sordum sarı çiçeğe
–Sen nerede kışlarsın
Çiçek der: -Derviş baba
Yer altında kışlarım.

Pir Sultanım erlerle
Yüzü dolu nurlarla
Ak sakallı pirlerle
Çiçekte dervişlik var

Pir Sultan Abdal
(*Tekke Şiirleri Antolojisi, s. 246*)

Yukarıdaki ilâhilerdeki dinî ifadeler nelerdir? Sınıfça konuşunuz.

Bir
ölünün

3. DERS

3.2. EDEBİYATIMIZDAKİ DİNİ MOTİFLER

arkasından yazılan, onun iyiliklerini, ölümünden duyulan acıyı anlatan **mersiyelerde** ve peygamberin özelliklerini anlatmak, şefaet dilemek, din ulularını övmek için yazılan **naatlarda** da dinî motifler bulunur.

Hız. Peygamber'in doğduğu geceyi ve bu doğumu anlatan eserler olan mevlitler de dinî içerikli edebiyat eserleridir. Edebiyatımızda birçok "mevlit" yazılmıştır. En ünlüsü Bursalı şair, Süleyman Çelebi'nin mevlididir. Edebiyatımızdaki dinî şiirlerin halkı en çok etkileyeni budur. Doğumlarda, ölümlerde, düğünlerde okunur.

MEVLİT

Allah adın zıkr edelim evvelâ
Vacip oldur cümle işte her kula

Allah adın her kim ol evvel ana
Her işi asan eder Allah ona

Süleyman Çelebi
(*Tekke Şiirleri Antolojisi*, s. 81)

Edebiyatımızda destanlarda, romanlarda, hikâyelerde de dinî motifler taşıyan ifadelere rastlanır:

Eski İstanbul ramazanlarında teravih namazları çok görkemlidir. Halide Edip, çocukluk dünyasında önemli bir yer tutan cami ziyaretlerini de büyük bir huzurla anlatır:

"Akşam namazını acele ile evde kıldıktan sonra Sütbaba elindeki feneri sallayarak yanımıza geldi. Bir omzuna beni yerleştirdi, bacı ile şakalaşarak Süleymaniye'ye teravih namazı kılmak için gittik. Sokaklar hareket hâlinde yüzlerce fenerle doluydu. Kalabalık bir ateş böceği kafilesi hâlinde hareket ve minarelerden 'Allahuekber, Allahuekber' nidaları havaya yayılıyordu.

Bu akşam ilk defa mahya denilen şeyi gördüm. Minareden minareye havadan uzanan ışıktan yazılar..."

Halide Edip ADIVAR

(Mehmet Nuri Yardım, *Edebiyatçılarımızın Çocukluk Hatıraları*, s. 119)